

CHEMIA MATERIAŁÓW BUDOWLANYCH

Studia stacjonarne

Ćwiczenie 2

DYSOCJACJA ELEKTROLITYCZNA

Imię i nazwisko....., dzień i godzina zajęć....., data.....

Zadanie 1 Rozpad na jony /cząsteczki w roztworze wodnym wybranych elektrolitów

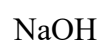
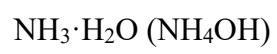
Napisz reakcje rozpadu na jony w roztworze wodnym następujących elektrolitów:

- kwasu solnego HCl
- kwasu octowego CH₃COOH
- wodorowęglanu sodowego NaHCO₃
- zasady amonowej NH₃·H₂O (NH₄OH)
- zasady sodowej NaOH

Nazwij zachodzące procesy (hydratacja, hydroliza, dysocjacja, jonizacja). Określ, jakie jony i jakie cząsteczki substancji znajdują się w roztworze wodnym. Porównaj ilość jonów [H⁺] w stosunku do ilości jonów [OH⁻] – napisz jakiego odczynu możemy się spodziewać. Nazwij czy dany elektrolit jest elektrolitem słabym czy mocnym.

HCl

CH₃COOH

Zadanie 2 Oznaczenie pH wybranych roztworów

Oznacz pH 0,02 molowych wodnych roztworów elektrolitów za pomocą papierka uniwersalnego oraz wskaźników alkacymetrycznych (fenoloftaleiny i oranżu metylowego). Oblicz pH dla 0,02 molowych roztworów HCl i NaOH. Porównaj wyniki pomiarów pH uzyskane różnymi sposobami oraz z obliczonymi wartościami.

Roztwór $C_m = 0,02 \text{ M}$	Papierek uniwersalny	Fenoloftaleina		Oranż metylowy		Wartość obliczona
	pH	barwa	pH	barwa	pH	pH
HCl						
CH ₃ COOH						X
NaHCO ₃						X
NH ₃ ·H ₂ O (NH ₄ OH)						X
NaOH						

Barwy wybranych wskaźników alkacymetrycznych w zależności od pH:

Fenoloftaleina		Oranż metylowy	
pH < 8	bezbarwny	pH < 3,1	czerwony
pH 8-10	różowy	pH 3,1-4,4	pomarańczowy
pH > 10	buraczkowy	pH > 4,4	żółty

Obliczenia:

a) HCl

b) NaOH

Wnioski:

Zadanie 3 Pomiar pH wyciągów wodnych wybranych materiałów budowlanych

Przy użyciu pH-metru określ pH wcześniej przygotowanych wyciągów wodnych dla wybranych materiałów budowlanych (kreda, gips, wapno, cement). Oblicz stężenie jonów wodorowych w badanych roztworach.

Nazwa materiału	Podstawowy składnik chemiczny materiału	pH	$[H^+]$ [mol/dm ³]
Kreda	CaCO ₃		
Gips	CaSO ₄ ·½ H ₂ O		
Wapno	CaO		
Cement portlandzki	3CaO · SiO ₂ 2CaO · SiO ₂ 3CaO · Al ₂ O ₃ 4CaO · Al ₂ O ₃ · Fe ₂ O ₃ CaSO ₄ · 2H ₂ O		

Przykładowe obliczenia: